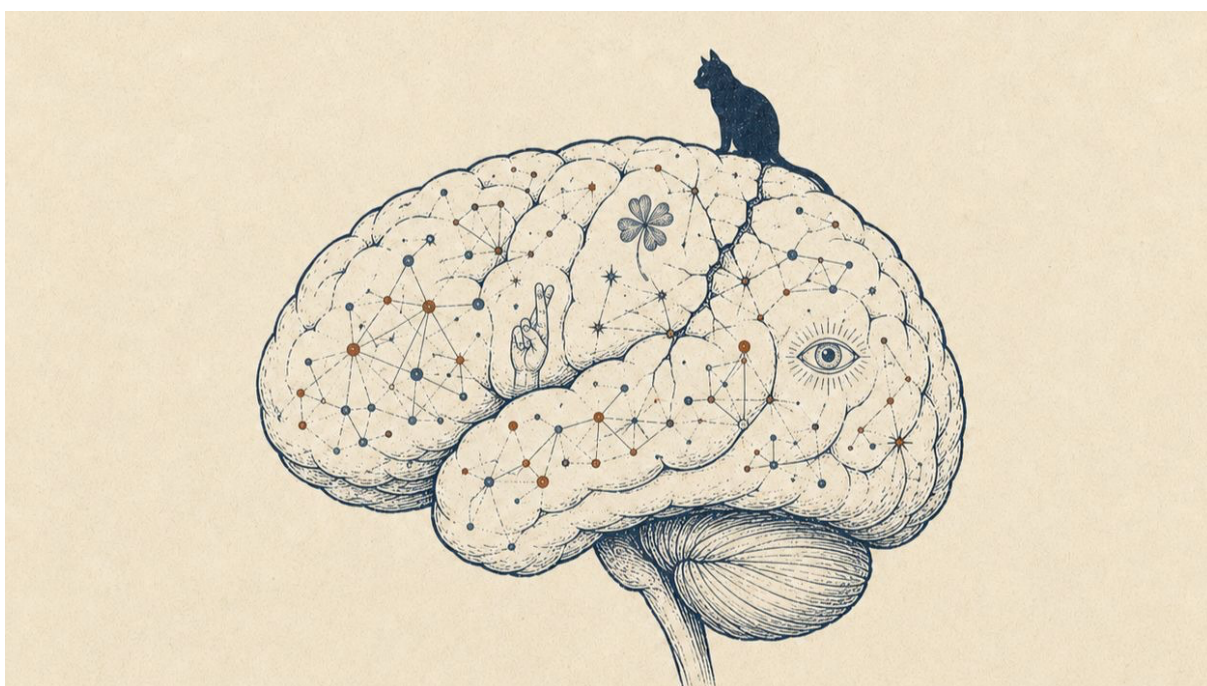

Nederlandse
Vereniging voor
Neuropsychologie

Bijgeloof: Feit & fabel in de neuropsychologie

Najaarsconferentie 2026 georganiseerd door de
Nederlandse Vereniging voor Neuropsychologie

Datum: 13 november 2026

Locatie: Van der Valk Hotel Nijmegen-Lent

NVN NAJAARSCONFERENTIE

Bijgeloof

Feit & fabel in de neuropsychologie

9:00 – 9:50 *Registratie en koffie*

9:50 – 10:00 **Welkom**

10:00 – 10:35 **Prof. dr. Marieke Pijnenborg**
Ziekte-inzicht bij psychotische stoornissen: zijn we het met elkaar eens?

10:35 – 11:10 **Dr. Judy Veldhuijzen**
Het placebo effect: feit of fabel?

11:10 – 11:35 *Koffiepauze*

11:35 – 12:25 **Korte pitches + paneldiscussie**
'Waarde of waarheid van het NPO'
| **Prof. dr. Roy Kessels**
| **Dr. Irene Huenges Wajer**
| **Dr. Joost Agelink van Rentergem**
| **Prof. dr. Brechje Dandachi-FitzGerald**

12:25 – 13:55 *Lunch*

13:55 – 14:30 **Prof. dr. Caroline van Heugten**
Cognitieve revalidatie: the sky is the limit?

14:30 – 14:50 ★ **Uitreiking Scientific Impact Award**

14:50 – 15:35 *Theepauze en posters*

15:35 – 16:10 **Dr. Yaïr Pinto**
Een gespleten brein creëert slechts 1 subject

16:10 – 17:00 **Prof. dr. Trudy Dehue**
Fabelachtige feiten

17:00 *Borrel*

Prof. dr. Marieke Pijnenborg

Ziekte-inzicht bij psychotische stoornissen: zijn we het met elkaar eens?

Abstract: Sinds de eerste beschrijvingen van psychotische stoornissen wordt een beperkt ziekte-inzicht als een veel voorkomend symptoom genoemd. In deze bijdrage wordt het concept ziekte-inzicht in de context van psychotische stoornissen besproken: centraal staan de ontwikkeling van het concept over de tijd en de gevolgen van deze verandering voor de behandeling, de relatie met (sociaal) cognitieve functies en contextuele processen en de medicamenteuze en gedragsmatige behandeling van mensen met een verminderd ziekte-inzicht.

Bio: Prof. dr. Marieke Pijnenborg is hoogleraar op het gebied van de neuropsychologie van psychotische stoornissen aan de Rijksuniversiteit Groningen en gz-psycholoog bij GGZ Drenthe, waar zij werkzaam is binnen de langdurige psychosezorg. In 2008 promoveerde zij aan de Rijksuniversiteit Groningen op onderzoek naar sociale cognitie en cognitieve rehabilitatie bij schizofrenie. Haar onderzoek richt zich op psychotische stoornissen, cognitief functioneren, sociale cognitie, identiteit en stigma, herstel en maatschappelijke participatie. Daarnaast onderzoekt zij de mogelijkheden van innovatieve interventies, waaronder virtual reality en cognitieve training, en de invloed van sociale media op psychische gezondheid en identiteit.

Dr. Judy Veldhuijzen

Het placebo effect: feit of fabel?

Abstract: Placebo- en nocebo effecten laten zien dat verwachtingen, eerdere ervaringen, en de (sociale) context waarin zorg wordt verleend een krachtige invloed kunnen hebben op gezondheid en ziekte. Tijdens deze lezing wordt besproken hoe positieve verwachtingen kunnen leiden tot gunstige

veranderingen in klachten (placebo effecten), terwijl negatieve verwachtingen klachten juist kunnen versterken of nieuwe symptomen kunnen oproepen (nocebo effecten). Deze effecten gaan gepaard met meetbare veranderingen in hersenactiviteit en fysiologische processen.

Voor de neuropsychologie zijn placebo- en nocebo effecten bijzonder relevant omdat cognitieve processen zoals verwachting, leren, aandacht en geheugen een centrale rol spelen in de manier waarop symptomen worden ervaren en hoe effectief behandelingen zijn. De lezing gaat in op de rol van verwachtingen op prestaties op neuropsychologische taken, evenals de beleving van cognitieve klachten, pijn, vermoeidheid en stemming.

De lezing belicht recente inzichten uit de psychologie en neurowetenschappen en bespreekt de consequenties voor de klinische praktijk. Meer begrip van placebo- en nocebo mechanismen kan helpen om cognitieve klachten beter te interpreteren, patiënten effectiever te begeleiden en communicatie rondom onderzoek en behandeling zo vorm te geven dat positieve verwachtingen worden ondersteund en onbedoelde negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt.

Bio: Dr. Judy Veldhuijzen is universitair hoofddocent Medische Psychologie aan het Instituut Psychologie van de Universiteit Leiden. Haar onderzoek richt zich op de psychologische en neurobiologische mechanismen van lichamelijke klachten en aandoeningen. Een belangrijk speerpunt van haar werk is het beter begrijpen hoe placebo- en nocebo-effecten bijdragen aan symptoom perceptie zoals pijnbeleving en behandeluitkomsten, zowel in experimentele als klinische settings. Zij combineert hierbij interdisciplinaire inzichten uit de psychologie, psychofarmacologie, neurowetenschappen en geneeskunde. Haar werk draagt bij aan de ontwikkeling van effectieve strategieën om placebo-effecten in de zorg te benutten en nocebo-effecten te verminderen, met als doel de kwaliteit en effectiviteit van behandelingen te verbeteren.

Prof. dr. Caroline van Heugten

Cognitieve revalidatie: the sky is the limit?

Abstract: De laatste decennia is er veel aandacht voor neuroplasticiteit, het vermogen van de hersenen om zich aan te passen en te reorganiseren in reactie op nieuwe ervaringen, leren en schade. Nieuwe inzichten hebben geleid tot nieuwe interventies. Cognitive enhancement wordt ingezet om cognitief functioneren te verbeteren via biochemische (e.g. smart drugs), fysische (e.g. breinstimulatie) en gedragsmatige (e.g. brain training) strategieën. De mogelijkheden lijken eindeloos en veelbelovend; commerciële partijen spelen daar graag op in. In hoeverre zijn deze strategieën ook effectief na hersenschade? In deze presentatie wordt de toepassing van cognitive enhancement technieken besproken vanuit het perspectief van de cognitieve revalidatie.

Bio: Caroline van Heugten is hoogleraar neuropsychologie aan Maastricht University en hoofd van het Expertisecentrum Hersenletsel Limburg (EHL). Haar onderzoek richt zich op neuropsychologische interventies met de nadruk op de ontwikkeling en evaluatie van meetinstrumenten en de klinische en kosteneffectiviteit van interventies, en factoren die uitkomsten kunnen beïnvloeden. Caroline voert patiëntgebonden onderzoek uit in nauwe samenwerking met de praktijk; onderzoeksresultaten worden zoveel mogelijk vertaald in praktisch bruikbare producten. Caroline is momenteel voorzitter van de Special Interest Group Neuropsychological Rehabilitation (SIG-NR) van de World Federation for NeuroRehabilitation (WFNR).

Dr. Yaïr Pinto

Een gespleten brein creëert slechts 1 subject

Abstract: Het menselijk brein bestaat uit een linker- en een rechterhemisfeer. Vrijwel alle communicatie tussen deze hemisferen verloopt via het corpus callosum. Wat gebeurt er als het corpus callosum wordt doorgesneden? Dit is geen filosofische vraag: callosotomie, i.e. het doorsnijden van het corpus callosum, is toegepast bij epilepsiepatiënten omdat andere behandelingen niet werkten. Het beroemde werk van Sperry en Gazzaniga (Sperry won hiervoor de Nobelprijs in 1981) claimde dat callosotomie dramatische gevolgen heeft. Na callosotomie is er niet 1, maar zijn er 2 bewuste subjecten in het brein, 1 subject per hemisfeer. Echter, recentelijk heeft ons onderzoek data blootgelegd die de claims van Sperry en Gazzaniga uitdaagt. Onze data suggereert dat de gevolgen van callosotomie niet dramatisch zijn, en dat na de operatie er nog steeds slechts 1 subject in het brein is. In dit praatje zet ik onze data uiteen, en bespreek ik mogelijke filosofische en klinische implicaties van deze bevindingen.

Bio: Yaïr Pinto is een cognitieve neurowetenschapper aan de Universiteit van Amsterdam. Hij is afgestudeerd in Natuurkunde en gepromoveerd in Cognitieve Psychologie. Zijn onderzoek richt zich op (visueel) bewustzijn, visueel geheugen, hogere cognitie en split-brain patiënten.

Prof. dr. Trudy Dehue

Fabelachtige feiten

Abstract: Het woord 'feit' stamt af van 'facere', dat 'maken of doen' betekent. En inderdaad: elk feit is een eindproduct van een maakproces, en dus geen rechtstreekse weerspiegeling van de natuur. Achter élk feit schuilt, anders gezegd, een verhaal.

Wie bijvoorbeeld het aantal kinderen bepaalde dat in armoede leeft, heeft eerst een normatieve definitie gekozen van wat als armoede telt. En wie na hersenonderzoek zegt dat ADHD zichtbaar is in het brein, paste normen toe voor wat als deze stoornis telt.

Alle tellen is dus tellen áls, en de gekozen statistische technieken, meetmethoden of instrumenten zijn eveneens medebepalend voor de uitkomsten van onderzoek. Dat alles is vooral van groot belang omdat onderzoeksuitkomsten wel harde werkelijkheden kunnen worden als de realiteit ernaar wordt ingericht.

Trudy Dehue verdedigt daarom een meer realistisch beeld van wetenschap, dat meer democratisch zowel als bevrijdend is, en tegelijk de wetenschap recht doet.

Bio: Trudy Dehue is emeritus hoogleraar wetenschapsonderzoek. In 2019 ontving zij de Akademiepenning van de KNAW voor

haar bijdragen aan de wetenschap in Nederland. Ze is het meest bekend van haar boeken zoals *De depressie-epidemie* (2008), *Betere mensen* (2014) en *Ei, foetus, baby* (2023) en haar optredens plus artikelen in de media. Voor meer informatie zie www.trudydehue.nl.